

La transició valenciana

Avui, el País Valencià conté un parell d'ingredients sociopolítics que fan que es puga parlar d'aquest territori com d'un laboratori democràtic interessantíssim. Abans d'analitzar, emperò, els principals elements en què es basa aquesta premissa s'hauria de respondre al per què d'aquesta condició excepcional. I la resposta és tan senzilla com dir que es tracta, ben segur, de l'altra comunitat autònoma de tot l'estat espanyol sense els condicionants imprescindibles per a donar per tancada la transició democràtica —l'una és, òbviament, Euskadi. I encara més, a banda de democràtic, el laboratori valencià porta associada una altra particularitat: és també el banc de proves nacional més interessant dels Països Catalans.

Anem per parts. En primer lloc, una vegada acabat el mandat socialista de Joan Lerma al capdavant de la Generalitat, amb el corresponent accés de la dreta al poder, la societat valenciana comença a veure amb una lucidesa extraordinària que als socialistes, a banda de correspondre'ls el paper històric de la construcció administrativa autonòmica, han deixat en les mans del PP, després de dotze anys, un país sense vertebrar, una batalla lingüística sense enterrar i una guerra, la dels símbols —totalment imprescindibles per a la cohesió d'una societat encara amb importants parcel·les postfranquistes—, que frustra una vegada rere l'altra un futur col·lectiu. Cedir el país/testimoni sense cicatritzar a un partit, el Popular, que té més d'*Alianza* que de *Partido*, enmig d'una transició democràtica sense cloure mereix una autocrítica més profunda que la que hem vist fins ara.

Malgrat tot, s'ha de dir que és sobretot en un país com el valencià on el PP ha de passar l'examen democràtic a diari. Però el patí, tal i com l'han hereditat, no els ho permet. I mentre la societat civil desperta —per fi— de la llarga hibernació socialista, Eduardo Zaplana té a la porta de la Generalitat un àngel exterminador mediàtic que no el permet de travessar ni que siga tímidament el llinar democràtic, tal i com se li està exigint. La *reyna* particular de Zaplana colla i ofega. A Zaplana li ha tocat viure, pre-

cisament i per a desgràcia seua, l'esquizofrènia de l'anticatalanisme justament quan aquest es mostra desactivat com a opció política homogènia, però té més pes institucional que mai. I tot això quan el País Valencià comença a tolerar amb més normalitat el fet nacional. Aquesta és una de les moltes conclusions polítiques positives posteriors a les mobilitzacions del Bloc Jaume I del passat 27 d'abril. La dreta valenciana és de talla pre-democràtica i desoïnt aquesta realitat ha optat pel conflicte. L'últim episodi que ens ha brindat, el de la censura pura i dura com a pràctica política (vegeu l'informe que centra la nostra portada d'aquesta setmana en pàgines interiors) n'és un botó de mostra. El País Valencià pot esdevenir, per aquest camí, la via d'aigua més important del nou govern de José María Aznar.

La nota optimista, el contrapunt nacional a aquest malson antidemocràtic el posa la mateixa societat civil valenciana de la mà del Bloc Jaume I. Una experiència cívico-política que ha generat unes inèrcies de conseqüències encara imprevisibles. Un sedàs democràtic que diu a Eduardo Zaplana cada dia en quin país viu i quin país desgoverna. I mentre l'Ulivo ha guanyat les eleccions italianes i l'esquerra catalana s'hi deixa seduir, el Bloc ja fa més d'un any que aglutina milers de persones, que política-

ment naveguen en un ventall que va des del centre fins a l'esquerra nacionalista, amb un programa de mínims dissenyat al voltant de dos conceptes: país i progrés. El Bloc protagonitza el debat polític valencià fins al punt que es pot afirmar que València s'ha convertit en els últims mesos en el terreny on s'entaulen les autèntiques batalles polítiques de caire nacional i democràtic dels Països Catalans. Tots els partits polítics valencians sense excepció han donat mostres que el Bloc els resulta, per un motiu o per un altre, un plat mal de pair. I això, sortosament, és un element més que ens permet de constatar que el procés de maduresa democràtica del País Valencià és viu i obert.

El laboratori polític valencià dona ja petites mostres d'intel·ligència, sobretot, perquè comença a situar a tothom en el lloc que li correspon. ■

JOAN MARÍ



“El laboratori polític valencià dona ja petites mostres d'intel·ligència, sobretot, perquè comença a situar a tothom en el lloc que li correspon.”